

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Opolu

LOP.410.010.02.2016

P/16/037

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Opolu

ul. Krakowska 28, 45-075 Opole

T +48 77 449 70 00, F +48 77 449 70 44

lop@nik.gov.pl

14-11-1914
14-11-1914

14-11-1914
14-11-1914

14-11-1914
14-11-1914

14-11-1914

14-11-1914

14-11-1914

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/16/037 – Organizacja i przygotowanie do działań ratowniczych na autostradach i drogach ekspresowych
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu
Kontroler	Kontrolę przeprowadził, na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ , Damian Mielcarek, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/53/2016 z dnia 5 września 2016 r. (dowód: akta kontroli, str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Komenda Wojewódzka Policji w Opolu, ul. W. Korfatego 2, kod pocztowy 45-077, nr statystyczny 531125704, zwana w dalszej części niniejszego wystąpienia KWP Opole.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Komendantem Wojewódzkim Policji w Opolu jest od dnia 24 maja 2016 r. inspektor Jarosław Kaleta ² . Poprzednio Komendantem Wojewódzkim Policji w Opolu była w okresie od dnia 18 grudnia 2013 r. do dnia 15 marca 2016 r. nadinspektor Irena Doroszkiewicz. W okresie od dnia 16 marca 2016 r. do dnia 23 maja 2016 r. pełniącym obowiązki Komendanta był inspektor Jacek Tomczak. (dowód: akta kontroli, str. 1-4)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości³, działania Komendanta Wojewódzkiego Policji w Opolu na rzecz organizacji zabezpieczenia i przygotowania do działań ratowniczych na autostradzie A4.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Pozytywną ocenę uzasadnia zorganizowanie pracy policjantów na autostradzie A4 w sposób zapewniający sprawne prowadzenie działań na rzecz bezpieczeństwa. Pozytywnie należy ocenić również stworzone rozwiązania w zakresie łączności pomiędzy jednostkami Policji podporządkowanymi Komendantowi oraz innymi służbami odpowiedzialnymi za działania ratownicze oraz współpracę z zarządcą autostrady i innymi służbami w obszarze przygotowania i organizacji działań ratowniczych na A4.

Posiadane wyposażenie oraz wyszkolenie policjantów pozwalały na prowadzenie skutecznych działań ratowniczych. Najwyższa Izba Kontroli zwraca jednak uwagę, iż skala zgłaszanych wniosków dotyczących wyposażenia świadczy o potrzebie odnowienia posiadanych zasobów, a brak jej zaspokojenia może stwarzać ryzyko ograniczonej skuteczności działań w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego, w tym działań ratowniczych na autostradzie.

¹ Dz. U. z 2015 r. poz. 1096 oraz z 2016 r. poz. 677, dalej: ustawa o NIK.

² Dalej: Komendant.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

Stwierdzono także, że liczba przeszkolonych na kursach specjalistycznych policjantów pionu ruchu drogowego⁴, istotnie odbiega od stanu oczekiwanego, wynikającego ze zgłaszanych w tym zakresie potrzeb. Przeszkolenie jedynie 128 z 233, tj. 55% policjantów prd opolskiego garnizonu Policji z zakresu ruchu drogowego, w ocenie NIK, było niewystarczające i stwarzało ryzyko wykonywania zadań wymagających wiedzy specjalistycznej przez policjantów nieposiadających odpowiedniego przeszkolenia zawodowego, a zgłaszane przez Komendanta zapotrzebowania w tym zakresie nie były w pełni uwzględniane w przyznanych limitach miejsc na takie szkolenia.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Udział Policji w zabezpieczeniu działań ratowniczych na autostradzie

1.1. Stan organizacyjno-kadrowy prd

Opis stanu
faktycznego

Na terenie działalności KWP Opole, tj. na obszarze województwa opolskiego przebiegała autostrada A4, której łączna długość (od km 193+573, tj. od granicy województwa dolnośląskiego, do km 281+686, tj. do granicy województwa śląskiego) na ww. obszarze wynosiła 88,113 km. Łączna sieć pozostałych dróg (krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych) na terenie województwa opolskiego wynosiła natomiast 13 173,6 km.

W prd garnizonu opolskiej Policji, w latach 2015-2016 (I półrocze), nie została wydzielona komórka organizacyjna prowadząca działania w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa wyłącznie na ww. odcinku autostrady. Komendant nie utworzył także Komisariatu Autostradowego Policji. Zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa na autostradzie A4 wykonywały jednostki terenowe Policji, przez których teren działania droga ta przebiegała, tj. Komenda Powiatowa Policji⁵ w Brzegu – pełniąca nadzór nad odcinkiem autostrady od km 193+573 do km 207+413, tj. łącznie na długości 13,840 km; Komenda Miejska Policji⁶ w Opolu – sprawująca nadzór nad odcinkiem autostrady od km 207+413 do km 242+022, tj. łącznie na długości 34,609 km⁷; KPP w Krapkowicach – pełniąca nadzór nad odcinkiem autostrady od km 242+022 do km 261+401, tj. łącznie na długości 19,379 km; oraz KPP w Strzelcach Opolskich – sprawująca nadzór nad odcinkiem autostrady od km 261+401 do km 281+686, tj. łącznie na długości 20,285 km. Liczba funkcjonariuszy zatrudnionych w wydziałach ruchu drogowego tych jednostek wynosiła łącznie 95 osób, tj. odpowiednio 15, 52, 12 i 16⁸.

(dowód: akta kontroli, str. 5-20, 87-93, 156-171, 174, 249-268)

W KWP Opole sporządzano analizy bezpieczeństwa w ruchu drogowym na terenie województwa opolskiego. Zgodnie z danymi zawartymi w analizie sporządzonej za styczeń 2015 r., na terenie województwa opolskiego doszło do 42 wypadków drogowych i 621 kolizji. W ich wyniku trzy osoby poniosły śmierć (jedna na miejscu, dwie zmarły w ciągu 30 dni od wypadku), a 48 osób zostało rannych⁹. W stosunku do analogicznego okresu z roku poprzedniego (tj. stycznia 2014 r.) odnotowano

⁴ Dalej: prd.

⁵ Dalej: KPP.

⁶ Dalej: KMP.

⁷ Z czego na odcinku od km 209+409 do km 217+871 nadzór nad jezdnią południową (kierunek Katowice) sprawuje KMP Opole (Powiat Opolski), a nad jezdnią północną (kierunek Wrocław) KPP Brzeg (Powiat Brzeski).

⁸ Wg stanu na dzień 30 czerwca 2016 r.

⁹ W tym 40 lekko i 8 ciężko rannych.

spadek liczby wypadków o 22, spadek liczby śmiertelnych ofiar wypadku o trzy osoby, spadek liczby osób rannych o 31 oraz wzrost liczby kolizji o 75. W analizie sporządzonej za czerwiec 2016 r. zawarto dane o 81 wypadkach drogowych oraz 806 kolizjach. W wyniku ww. zdarzeń drogowych, dziewięć osób poniosło śmierć (siedem osób zginęło na miejscu, a dwie zmarły w ciągu 30 dni od daty wypadku), a 93 osoby zostały ranne¹⁰. W stosunku do analogicznego okresu z roku poprzedniego (tj. czerwca 2015 r.) odnotowano w województwie opolskim wzrost liczby wypadków drogowych o 13 (19%), spadek liczby śmiertelnych ofiar wypadku o trzy (25%), wzrost liczby osób rannych o 17 (22%) oraz wzrost liczby kolizji o 208 (34,8%).

(dowód: akta kontroli, str. 269-321, 428-431)

Na podstawie danych zawartych w Systemie Ewidencji Wypadków i Kolizji¹¹, na autostradzie A4 (na obszarze województwa opolskiego) w okresie od dnia 1 stycznia 2015 r. do dnia 30 czerwca 2015 r. doszło do 12 wypadków drogowych i 154 kolizji. W ich wyniku zginęły 4 osoby, a 12 zostało rannych¹². W analogicznym okresie w roku następnym, tj. od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia 30 czerwca 2016 r., na ww. odcinku autostrady A4, doszło do 15 wypadków (wzrost o trzy) i 184 kolizji (wzrost o 30). W ich wyniku dwie osoby poniosły śmierć (spadek o dwie osoby), a 16 zostało rannych¹³ (wzrost o cztery osoby).

(dowód: akta kontroli, str. 322-330, 432-434)

W analizach dotyczących bezpieczeństwa w ruchu drogowym na terenie województwa opolskiego zawarte były informacje o konieczności zwiększenia liczby policjantów ruchu drogowego pełniących bezpośrednio służbę na drogach. W objętym kontrolą okresie wzrósł stan etatowy oraz stan zatrudnienia prd garnizonu opolskiej Policji o dwie osoby/etaty (wg stanu na dzień 1 stycznia 2015 r. zatrudnienie wynosiło 234 etaty przy stanie zatrudnienia 231 policjantów ruchu drogowego, a wg stanu na dzień 30 czerwca 2016 r. stan ten wynosił 236 etatów, na których zatrudniano 233 policjantów).

(dowód: akta kontroli, str. 249-268, 283-286, 296-298, 311-316)

1.2. Organizacja i realizacja służby na autostradzie

Opis stanu faktycznego

W latach 2015-2016 (do 30 czerwca) autostrada A4 na terenie województwa opolskiego nie była objęta organizacją i koordynacją służby, o której mowa w §§ 5 i 6 zarządzenia nr 609 Komendanta Głównego Policji z dnia 25 czerwca 2007 r. w sprawie *sposobu pełnienia służby na drogach przez policjantów*¹⁴.

(dowód: akta kontroli, str. 87-93, 112-114, 156-171, 175-210)

KWP Opole podejmowała działania mające na celu zwiększenie bezpieczeństwa ruchu drogowego na autostradzie. Stworzony przez KWP Opole system oddziaływania na bezpieczeństwo na autostradzie realizowany był poprzez:

- opracowywanie miesięcznych grafików dyżurów dla jednostek organizacyjnych prd Policji na terenie garnizonu opolskiego, realizujących służbę na autostradzie; w ww. okresie na autostradzie codziennie służbę pełnił przemiennie patrol ruchu drogowego w systemie dwuzmianowym, a doraźnie także na trzeciej zmianie; ten sposób organizacji pozwalał na czasową dyslokację sił i środków prd oraz elastyczne reagowanie na lokalny wzrost zagrożeń występujący w dniach wzmożonego ruchu (wakacje, długie weekendy);

¹⁰ W tym 68 lekko i 25 ciężko rannych.

¹¹ Dalej: SEWiK.

¹² 7 lekko i 5 ciężko rannych.

¹³ 10 lekko i 6 ciężko rannych.

¹⁴ Dz. Urz. Komendy Głównej Policji Nr 13, poz. 100 ze zm.

- utworzenie w KWP Opolu zespołu do zwalczania agresywnych zachowań na drogach, którego celem było gromadzenie danych i zwalczanie tzw. „piractwa”;
- opracowanie „Planów działań kontrolno-prewencyjnych na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego na lata 2015-2016 r.” oraz „Planu działań zwiększających efektywność kontroli dynamicznych (...)” z dnia 21 sierpnia 2015 r., w ramach których podejmowano działania kontrolne i prewencyjne pn. „Wyprzedzanie na A4” i „Ostatni weekend wakacji”;
- uczestnictwo przedstawiciela Wydziału Ruchu Drogowego¹⁵ KWP Opolu w cotygodniowych posiedzeniach Zespołu Oceny Projektów Organizacji Ruchu Drogowego (w siedzibie Oddziału Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w Opolu¹⁶), gdzie opiniowane były projekty organizacji ruchu oraz omawiano sprawy związane m.in. ze stanem bezpieczeństwa na drogach, w tym na autostradzie A4;
- podejmowanie doraźnych działań, związanych ze zmianą stałej organizacji ruchu, mających na celu poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego na autostradzie, w tym poprzez zgłaszanie tych zmian na posiedzeniach Wojewódzkiej Rady Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym, Zespołu Doradczego Wojewody Opolskiego, oraz Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego.

Efekty prewencyjne tych działań w odniesieniu do liczby wypadków, kolizji i ofiar przywołano w pkt 1.1 niniejszego wystąpienia.

(dowód: akta kontroli, str. 87-93, 112-114, 156-171, 175-210)

KWP Opolu obejmowała swym nadzorem miejsca szczególnie niebezpieczne na autostradzie, m.in. poprzez przeprowadzenie wspólnie z zarządcą autostrady kontroli oznakowania. Zgłoszone przez policjantów uwagi dotyczące poprawy bezpieczeństwa w zakresie miejsc szczególnie niebezpiecznych (rejon węzłów i parkingów), pozwoliły na wprowadzenie w tych miejscach znaku drogowego B-26 „Zakaz wyprzedzania przez samochody ciężarowe”. Prowadzono także w ramach realizacji „Planów działań kontrolno-prewencyjnych ...” oraz „Planu działań zwiększających efektywność kontroli ...” działania kontrolne m.in. wobec kierujących samochodami ciężarowymi niestosujących się do zakazu wyprzedzania oraz działania wobec osób dokonujących oszustw i jednocześnie stwarzających zagrożenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym dla osób podróżujących autostradą. Pierwszy Zastępca Komendanta wyjaśnił, że Wydział Ruchu Drogowego KWP Opolu, podejmował w ww. okresie działania zmierzające do koordynacji działań na A4, w związku z konkretnymi bieżącymi zagrożeniami występującymi na tej drodze, tj. działania zmierzające do ograniczenia niebezpiecznych zachowań powodowanych przez osoby narodowości romskiej, którzy zatrzymują pojazdy w sposób zagrażający bezpieczeństwu, działania ukierunkowane na właściwe zachowania kierujących, trzeźwości kierujących, stanu technicznego pojazdów oraz stosowania pasów bezpieczeństwa. W ramach swojej działalności policjanci WDR KWP Opolu oraz Komend Powiatowych (Miejskiej) Policji dokonują kontroli stanu technicznego dróg, oznakowania poziomego i pionowego, sygnalizacji świetlnej, urządzeń bezpieczeństwa ruchu oraz miejsc szczególnie niebezpiecznych. Podczas kontroli w miejscach, gdzie dochodzi do zdarzeń drogowych, omawiane i formułowane są propozycje poprawy bezpieczeństwa. W ramach codziennych służb policjanci zobligowani są do realizowania postanowień § 15 ust. 1 pkt 7 Zarządzenia nr 609 Komendanta Głównego Policji z dnia 25 czerwca 2007 r. w sprawie sposobu pełnienia służby na drogach przez policjantów. Ewentualne uwagi bezzwłocznie przekazywane są właściwym zarządcom dróg. Notatki (informacje) o uwagach dotyczących bezpieczeństwa na autostradzie są w posiadaniu jednostek terenowych. Dodał także, że obecnie funkcjonujący system

¹⁵ Dalej: WRD.

¹⁶ Dalej: GDDKiA w Opolu.

sprawozdawczości w Policji (SESPOL) nie daje możliwości wygenerowania efektów pracy policjantów związanych z wykonywaniem zadań służbowych na autostradzie.

(dowód: akta kontroli, str. 87-93, 112-114, 156-171, 175-210)

W kontrolowanym okresie w KWP Opolu wykorzystywano SEWiK do sporządzania okresowych statystyk dotyczących zdarzeń drogowych zaistniałych na obszarze działania tej komendy. Ww. system zawierał dane o zdarzeniach drogowych, w tym m.in. o rodzaju, miejscu, przyczynach i okolicznościach, sprawcach, ofiarach (z podziałem na osoby ranne oraz ofiary śmiertelne), a także umożliwiał identyfikację miejsc kumulacji zdarzeń drogowych (miejsc niebezpiecznych). Na podstawie danych zawartych w tym systemie opracowywano miesięczne, kwartalne, półroczne i roczne analizy stanu bezpieczeństwa i zagrożeń w ruchu drogowym. Dane z SEWiK wykorzystywano także do bieżącej analizy zagrożeń na drogach województwa opolskiego, w tym na autostradzie, oraz do sporządzania miesięcznego harmonogramu służby na opolskim odcinku tej drogi. W przygotowywanych analizach dotyczących bezpieczeństwa w ruchu drogowym wykorzystywano również dane statystyczne prezentowane w postaci map i wykresów.

Podinspektor Piotr Boba z WRD KWP Opole¹⁷ wyjaśnił, że *na wniosek zarządców dróg, w tym GDDKiA w Opolu, udzielane są informacje zawarte w SEWiK dotyczące statystyk, okoliczności i przyczyn zdarzeń drogowych. Dodatkowo wykorzystywany jest on do udzielania informacji dla firm ubezpieczeniowych na etapie likwidacji szkód oraz studentom w zakresie danych statystycznych do sporządzania prac dyplomowych, jak również w działalności profilaktycznej.*

(dowód: akta kontroli, str. 175-180, 211-219, 269-321)

W latach 2015-2016 (I półrocze) na autostradzie A4 w województwie opolskim doszło łącznie do 46 zdarzeń drogowych zarejestrowanych w SEWiK. Czas dojazdu funkcjonariuszy Policji na miejsce zdarzenia na autostradzie od przyjęcia powiadomienia wynosił w 2015 r. od 7 do 54 min. dla 31 zarejestrowanych w SEWiK zdarzeń drogowych (średni czas dojazdu na poziomie 22,77 min). W 2016 r. (do dnia 30 czerwca) zarejestrowano ww. systemie 15 zdarzeń drogowych na autostradzie, a czas dojazdu wynosił od 10 do 33 min. (średni czas dojazdu na poziomie 18,46 min).

Zarejestrowane w ww. okresie przypadki dłuższych dojazdów policjantów do miejsc zdarzeń drogowych na autostradzie A4 dotyczyły zdarzeń zaistniałych w 2015 r.: a/ w dniu 31 grudnia na terenie gminy Niemodlin (54 minut - funkcjonariusze z KMP Opole); b/ w dniu 13 listopada na terenie gminy Tułowice (50 minut - z KMP Opole) oraz c/ w dniu 17 grudnia na terenie gminy Leśnica (45 minut - z KPP Strzelce Opolskie).

W WRD KWP Opole, w latach 2015-2016 (I półrocze), nie prowadzono analiz czasu dojazdu na miejsce zdarzenia na autostradzie A4 policjantów z jednostek nadzorujących tą drogę. Naczelnik WRD KWP Opole wyjaśnił, że *problematyka czasu, jaki upływa od przyjęcia zgłoszenia interwencji do realizacji czynności na miejscu zdarzenia, należy do właściwości służby dyżurnej.* W ramach mierników wewnętrznej oceny działań Policji dokonywano w Sztapie Policji KWP Opole analizy o nazwie „Czas reakcji na zdarzenie”, która była prezentowana na odprawach służbowych.

(dowód: akta kontroli, str. 35-39, 345-346, 435-440)

¹⁷ Osoba, która zastępowała Naczelnika WRD KWP Opole, w trakcie jego nieobecności.

W dniu 29 sierpnia 2012 r. Komendant uzgodnił otrzymany od GDDKiA w Opolu *Plan działań ratowniczych dla autostrady A4*¹⁸ obejmujący cały odcinek podlegający temu zarządcy, tj. od km 193+965 (granica zarządu autostradą pomiędzy oddziałami GDDKiA we Wrocławiu i Opolu) do km 281+686 (granicy woj. śląskiego i opolskiego). W dniu 20 kwietnia 2015 r. Komendant uzgodnił również zaktualizowany wg stanu na dzień 23 lutego 2015 r. *Plan działań ratowniczych*¹⁹, przedłożony przez zarządcę w dniu 2 marca 2015 r. Ww. dokumenty zawierały m.in. informacje dot. przebiegu autostrady, infrastruktury ratowniczej, w tym dane dotyczące lokalizacji wjazdów i przejazdów awaryjnych oraz informacje o systemach łączności autostrady²⁰. *Plan działań ratowniczych* został przekazany do komend, których właściwość obejmowała ww. drogę.

KWP Opole nie posiadała planu działań ratowniczych dla odcinka autostrady A4 od km 193+573 (granicy województw opolskiego i dolnośląskiego) do km 193+965, (granica podziału zarządu autostradą pomiędzy oddziałami GDDKiA), tj. na opolskim odcinku o długości 0,392 km pozostającym w zarządzie GDDKiA we Wrocławiu.

Naczelnik WRD KWP w Opolu wyjaśnił, że *działania ratownicze garnizonu opolskiego Policji na odcinku autostrady A4 od km 193+573 do km 193+965 tj. na odcinku 0,392 km koordynowane są przez dyżurnego KWP w Opolu oraz KPP w Brzegu, którzy utrzymują stały kontakt z dyżurnymi ościennymi jednostek Policji, a także dyżurnym Punktu Informacji Drogowej*²¹ GDDKiA w Opolu, który także utrzymuje stały kontakt w dyżurnym PID GDDKiA we Wrocławiu. W ten sposób przekazywane są informacje dotyczące infrastruktury ratowniczej, wskazania możliwości dojazdu do miejsc zdarzeń drogowych oraz organizowania objazdów drogami alternatywnymi. Dodał także, że informacje zawarte w posiadanym *Planie działań ratowniczych dla opolskiego odcinka autostrady A4* były wykorzystywane do: przyjęcia zgłoszenia oraz sprawnego i skutecznego powiadamiania wszystkich służb ratowniczych o zaistniałym zdarzeniu i dokładnej jego lokalizacji; utrzymywania stałego kontaktu z dyżurnymi wszystkich służb ratunkowych oraz kierującym działaniami ratowniczymi; zadysponowania odpowiednich sił i środków oraz szybkiego dotarcia do miejsca zdarzenia, udzielenia pomocy poszkodowanym i zabezpieczenia miejsca zdarzenia; wskazania i zapewnienia dojazdu służbom ratowniczym na miejsce zdarzenia; zorganizowania objazdów wyznaczonymi drogami alternatywnymi i kierowania ruchem w newralgicznych punktach objazdu; prowadzenia nadzoru nad organizacją ruchu na autostradzie i trasach wprowadzonych objazdów; sprawnego prowadzenia czynności w tym dochodzeniowo śledczych w celu ustalenia przyczyny zaistnienia zdarzenia, procesowego udokumentowania oraz zabezpieczenia śladów i dowodów; szybkiego usunięcia skutków zaistniałego zdarzenia.

(dowód: akta kontroli, str. 40-86, 172-173, 345-347)

Pierwszy Zastępca Komendanta Wojewódzkiego Policji w Opolu do trudności i ograniczeń w realizacji zadań Policji na autostradzie zaliczył kwestie związane z wprowadzeniem odpłatności za przejazd autostradą. Jak wyjaśnił, *od 2012 r. opolski odcinek autostrady został objęty opłatami, z których w owym czasie nie były zwolnione służby ratownicze. Na przestrzeni ostatnich lat dopracowano procedury związane z wjazdem na płatny odcinek A4, w ramach których Policja korzysta z bram awaryjnych lub z tzw. biletu zerowego (policjant pobiera bilet na wjeździe i oddaje na bramkach wyjazdowych), otrzymaliśmy również urządzenia VIA-AUTO umożliwiające wjazd i wyjazd z autostrady z pominięciem wydruku biletu. Istnieje*

¹⁸ Dalej: *Plan działań ratowniczych*.

¹⁹ Pismo nr O.OP-Z-1.1.4201.1.4.2015.1.HD z dnia 25 lutego 2015 r.

²⁰ A także pikietaż oraz mapy wraz z zaznaczonymi obiektami inżynierskimi.

²¹ Dalej: PID.

również możliwość wjazdu na autostradę prawym skrajnym pasem po uprzednim poinformowaniu obsługi autostrady. Na chwilę obecną oraz w latach 2015-2016 (I półrocze) nie było problemów z wjazdem na płatny odcinek A4.

(dowód: akta kontroli, str. 87-93)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Wymiana informacji i koordynacja działań pomiędzy Policją a służbami prowadzącymi działania ratownicze

2.1. Współpraca Policji z jednostkami organizacyjnymi innych służb i podmiotami ratowniczymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi w zakresie ratownictwa na drogach

Opis stanu
faktycznego

W latach 2015-2016 (I półrocze) Komendant nie zawierał porozumień o współpracy w zakresie organizacji i prowadzenia działań ratowniczych na autostradzie A4 z jednostkami organizacyjnymi innych służb i podmiotów ratowniczych, jak też z osobami fizycznymi lub prawnymi. WRD KWP Opole został przygotowany do współpracy z jednostkami organizacyjnymi innych służb i podmiotów ratowniczych. Współpraca w tym zakresie była realizowana w formie cyklicznych posiedzeń Zespołu Oceny Projektów Organizacji Ruchu Drogowego organizowanych w GDDKiA w Opolu, w tym na spotkaniach z operatorem manualnego systemu poboru opłat, jak również na posiedzeniach Kolegium Doradczego Wojewody, Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego oraz na posiedzeniach Wojewódzkiej Rady Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego.

Pierwszy Zastępca Komendanta wyjaśnił, że wymianę informacji między służbami ratowniczymi należy rozpatrywać na kilku płaszczyznach. Pierwszą z nich jest wymiana informacji podczas prowadzenia działań ratowniczych na autostradzie, związanych z zabezpieczeniem miejsca zdarzenia, udzielaniem pierwszej pomocy uczestnikom zdarzenia, zabezpieczeniem procesowym miejsca zdarzenia oraz przywróceniem pasa drogowego do stanu poprzedniego. Kolejną płaszczyzną jest bieżąca analiza zdarzeń drogowych zaistniałych na autostradzie. Analizie poddawane są zdarzenia, których przebieg daje podstawę do wprowadzenia nowych rozwiązań zwiększających bezpieczeństwo na opolskim odcinku autostrady. Trzecią płaszczyzną jest obserwacja funkcjonowania autostrady w różnych zmieniających się warunkach. Warunki te mogą dotyczyć zmian w pogodzie w szczególności w okresie jesienno-zimowym oraz prowadzonych robót i remontów w pasie drogowym. W latach 2015-2016 współpraca z jednostkami organizacyjnymi innych służb ratowniczych prowadzona była na bieżąco. Na poziomie KWP Opole współpraca polegała w szczególności na wymianie informacji i doświadczeń w zakresie ratownictwa drogowego oraz podziału zadań podczas wykonywania akcji ratowniczych.

(dowód: akta kontroli, str. 87-93, 112-154)

2.2. Organizacja łączności na potrzeby działań Policji na autostradzie

Opis stanu
faktycznego

Do łączności w ramach działań ratowniczych na autostradzie wykorzystywane były przez KWP Opole następujące sieci radiowe:

- sieć współdziałania służb ministerstwa spraw wewnętrznych (B112) – uruchamiana doraźnie w miejscu działań na polecenie osób kierujących działaniami ratowniczymi;

łączność odbywała się za pomocą radiotelefonów przewoźnych i noszonych, wykorzystywanych na terenie całego województwa;

- *sieci robocze jednostek Policji zlokalizowanych wzdłuż autostrady* – stały nasłuch we własnych sieciach prowadzony był przez stanowiska kierowania KPP w Brzegu, Krapkowicach i Strzelcach Opolskich oraz KMP w Opolu; łączność odbywała się za pomocą radiotelefonów przewoźnych i noszonych (analogowo-cyfrowych);

- *wojewódzka sieć współdziałania* – stały nasłuch we własnych sieciach prowadzony był przez stanowiska kierowania KWP Opolu, KPP w Brzegu, Krapkowicach i Strzelcach Opolskich oraz KMP w Opolu; łączność odbywała się za pomocą radiotelefonów przewoźnych i noszonych (analogowo-cyfrowych).

Naczelnik Wydziału Łączności i Informatyki KWP w Opolu wyjaśnił, że *łączność radiowa na opolskim odcinku autostrady A4 zorganizowana jest w oparciu o cyfrowe retransmisyjne sieci radiowe pracujące w standardzie DMR²² zapewniające możliwość prowadzenia korespondencji radiowej na całej jej długości*. Dodał także, że *mając na uwadze zwiększenie skuteczności prowadzonych działań i możliwość sprawnej jej koordynacji stanowiska kierowania (KWP Opolu, KPP w Brzegu, Krapkowicach i Strzelcach Opolskich oraz KMP w Opolu) wyposażone zostały w aplikację dyspozytorską pozwalającą na wizualizację w trybie on-line aktualnej pozycji patroli biorących udział w prowadzonych działaniach*.

(dowód: akta kontroli str. 94-111)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

3. Wyposażenie jednostek Policji oraz wyszkolenie policjantów w zakresie prowadzenia działań ratowniczych

3.1. Stan wyposażenia policjantów prd w pojazdy i sprzęt

Opis stanu
faktycznego

Na wyposażenie jednostek prd garnizonu opolskiego składało się:

- 41 radiowozów oznakowanych²³ (zgłaszane potrzeby w tym zakresie to 39 radiowozów);

- dwa radiowozy nieoznakowane²⁴ (dodatkowych potrzeb w tym zakresie nie zgłaszano);

- 14 radiowozów oznakowanych i nieoznakowanych wyposażonych w wideorejestratory²⁵ (zgłaszane potrzeby w tym zakresie to 12 takich radiowozów);

- 21 motocykli²⁶ (zgłaszane potrzeby w tym zakresie to trzy motocykle);

- jeden ambulans dla ekipy techniki drogowej i ekologii (ETDiE)²⁷ (dodatkowych potrzeb w tym zakresie nie zgłaszano);

²² DMR (ang. Digital Mobile Radio) – otwarty standard cyfrowej łączności radiowej opracowany przez Europejski Instytut Norm Telekomunikacyjnych.

²³ W tym w poszczególnych KPP: 5 w Brzegu, 3 w Głubczycach, 5 w Kędzierzynie-Koźlu, 4 w Kluczborku, 2 w Krapkowicach, 2 w Namysławie, 4 w Nysie, 4 w Oleśnie, 2 w Prudniku, 3 w Strzelcach Opolskich oraz 6 w KMP w Opolu i 1 w KWP Opolu.

²⁴ 1 na wyposażeniu KPP w Namysławie oraz 1 w KWP Opolu.

²⁵ W tym w poszczególnych KPP: 2 w Brzegu, 1 w Kędzierzynie-Koźlu, 1 w Kluczborku, 2 w Krapkowicach, 1 w Namysławie, 2 w Nysie, 1 w Oleśnie, 2 w Strzelcach Opolskich oraz 2 w KMP w Opolu.

²⁶ W tym w poszczególnych KPP: 2 w Brzegu, 1 w Głubczycach, 2 w Kędzierzynie-Koźlu, 2 w Kluczborku, 2 w Krapkowicach, 1 w Namysławie, 2 w Nysie, 2 w Oleśnie, 2 w Prudniku, 2 w Strzelcach Opolskich oraz 3 w KMP w Opolu.

²⁷ Na wyposażeniu KMP w Opolu.

- dwa ambulanse pogotowia ruchu drogowego (APRD)²⁸ (zgłaszane potrzeby w tym zakresie to sześć takich ambulansów);

Liczba samochodów (radiowozów oznakowanych i nieoznakowanych oraz ambulansów) stanowiła 117,6%, a liczba motocykli 140% normy²⁹ wynikającej z załącznika nr 3 zarządzenia nr 9 Komendanta Głównego Policji z dnia 5 maja 2015 r. w sprawie norm wyposażenia jednostek i komórek organizacyjnych Policji oraz policjantów w sprzęt transportowy³⁰.

Dodatkowo jednostki prd garnizonu opolskiego posiadały:

- 38 kompletów do oznakowania drogowego³¹ (wnioskowano o 33 komplety);

- 186 radiotelefonów³² (wnioskowano o 25 szt.);

- dwa zestawy ratownicze „R”³³ (dodatkowych potrzeb w tym zakresie nie zgłaszano).

W sprawie działań podejmowanych przez Komendanta na rzecz poprawy stanu wyposażenia jednostek prd Pierwszy Zastępca Komendant wyjaśnił, że: KWP Opole, co roku zgłasza do Komendy Głównej Policji zapotrzebowania finansowe na zakup 11 szt. kompletów do oznakowania drogowego. Jest to minimalna ilość pozwalająca zaopatrzyć każdą jednostkę przynajmniej w jeden zestaw. Do chwili obecnej nie otrzymaliśmy środków finansowych na zakup tych zestawów. W 2015 r. w ramach programu „Rozbudowa i uruchomienie w jednostkach Policji woj. opolskiego cyfrowych sieci radiowych standardu DMR” pozyskano środki i wdrożono I etap tego programu. Pozwoliło to na uruchomienie w pięciu jednostkach powiatowych sieci łączności cyfrowej DMR. Modernizacja polegała na wymianie radiotelefonów analogowych na cyfrowe, uruchomieniu stacji retransmisyjnych oraz wdrożeniu systemu zarządzania. W ramach tego etapu programu wyposażono jednostki powiatowe w radiotelefony bazowe (22 szt.), radiotelefony mobilne (samochodowe) – 156 szt., radiotelefony noszone (395 szt.) oraz 18 stacji retransmisyjnych, w tym 2 szt. dedykowane do pokrycia zasięgiem obszar autostrady A4. Dokończenie pozostałych etapów tego programu uzależnione jest od przekazanych przez Komendę Główną Policji środków finansowych. W zakresie wyposażenia komórek ruchu drogowego w sprzęt transportowy w latach 2015-2016, uprzejmie informuję, iż Wydział Transportu KWP w Opolu przeprowadza bieżący monitoring stanu sprzętu. Kwartalnie przekazywane są informacje do Komendy Głównej Policji, w których wykazywany jest m.in. sprzęt obsługujący pion ruchu drogowego jego rok produkcji oraz przebieg kilometrów każdego pojazdu z osobna. Comiesięcznie wykazywany jest ilościowo sprzęt transportowy, który zgodnie z Decyzją nr 197/2015 KGP z dnia 16 czerwca 2015 r. kwalifikuje się do wymiany. Ponadto Komendanci Miejski/Powiatowi Policji zgodnie Zarządzeniem nr 9/2015 KGP z dnia 5 maja 2015 r. mają możliwość przesuwania pojazdów wewnątrz jednostki np. ze służby prewencji do służby Ruchu Drogowego.

Dodał także, że w latach 2015-2016 dokonano zakupu sprzętu transportowego dla KMP w Opolu (Ford Ranger, VW Crafter – ETDiE), dla KPP w Kędzierzynie-Koźlu, Nysie, Namysłowie, Głubczycach i Prudniku (po jednym samochodzie osobowym marki KIA CEED).

(dowód: akta kontroli, str. 23-24, 367-380, 453)

²⁸ 1 w KPP w Nysie i 1 KMP w Opolu.

²⁹ Norma wynosiła 51 samochodów oraz 15 motocykli. Jednostki prd garnizonu opolskiego posiadały 60 samochodów i 21 motocykli.

³⁰ Dz.Urz.KGP.2015.29 ze zm.

³¹ W tym w poszczególnych KPP: 1 w Brzegu, 2 w Głubczycach, 4 w Kędzierzynie-Koźlu, 5 w Kluczborku, 4 w Krapkowicach, 3 w Namysłowie, 5 w Nysie, 3 w Oleśnie, 1 w Prudniku, 3 w Strzelcach Opolskich oraz 7 w KMP w Opolu.

³² W tym w poszczególnych KPP: 24 w Brzegu, 14 w Głubczycach, 11 w Kędzierzynie-Koźlu, 13 w Kluczborku, 13 w Krapkowicach, 13 w Namysłowie, 22 w Nysie, 14 w Oleśnie, 15 w Prudniku, 25 w Strzelcach Opolskich oraz 17 w KMP w Opolu i 5 w KWP Opole.

³³ 1 w KPP w Namysłowie i 1 KMP w Opolu.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Jakkolwiek stan wyposażenia jednostek prd garnizonu opolskiego w zakresie ww. środków transportu spełniał obowiązujące normatywy, to jednak znaczna skala wniosków dotyczących takiego wyposażenia, świadczy o potrzebie odnowienia posiadanych zasobów. Jednocześnie brak zaspokojenia takich potrzeb może stwarzać ryzyko ograniczonej skuteczności działań w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego, w tym działań ratowniczych na autostradzie.

(dowód: akta kontroli, str. 23-24, 367-380)

3.2. Szkolenia policjantów prd

Opis stanu
faktycznego

Według stanu na dzień 30 czerwca 2016 r. w prd garnizonu opolskiego zatrudniano 233 policjantów, a ich wyszkolenie przedstawiało się następująco:

- 128 policjantów ukończyło kurs specjalistyczny w zakresie ruchu drogowego (część ogólną i szczególną), co stanowiło 62% liczby policjantów zgłoszonych w latach 2015-2016 do takiego przeszkolenia (207) oraz 55% ogólnego stanu zatrudnionych w prd policjantów;

- 9 policjantów ukończyło szkolenie specjalistyczne w zakresie wykonywania czynności na miejscu zdarzenia drogowego, co stanowiło 50% liczby policjantów zgłoszonych do takiego przeszkolenia do Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie i do Komendy Głównej Policji (18) oraz 4% ogólnego stanu zatrudnionych w prd policjantów;

- 15 policjantów ukończyło kurs specjalistyczny w zakresie kierowania motocyklem szosowym, co stanowiło 136% liczby policjantów zgłoszonych w latach 2015-2016 do takiego przeszkolenia (11) oraz 6% ogólnego stanu zatrudnionych w prd policjantów;

- 28 policjantów ukończyło kurs doskonalący techniki jazdy samochodem, co stanowiło 23% liczby policjantów zgłoszonych w latach 2015-2016 do takiego przeszkolenia (121) oraz 12% ogólnego stanu zatrudnionych w prd policjantów;

- 38 policjantów ukończyło kurs w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy (potrzeb szkoleniowych w tym zakresie nie zgłaszano), co stanowiło 16% ogólnego stanu zatrudnionych w prd policjantów;

- 33 policjantów zdało egzamin potwierdzający uprawnienia w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy, co stanowiło 94% liczby policjantów zgłoszonych do takiego egzaminu w latach 2015-2016 (35) oraz 14% ogólnego stanu zatrudnionych w prd policjantów.

Ponadto, w prd garnizonu opolskiego, 39 policjantów posiadało uprawnienia ratownika, a jeden policjant posiadał uprawnienia ratownika medycznego. Łącznie w całym garnizonie 12 policjantów posiadało uprawnienia ratownika medycznego, z czego czterech w KWP Opole.

(dowód: akta kontroli str. 367-371, 381-427)

W KWP Opole sporządzano roczną informację dotyczącą lokalnego doskonalenia zawodowego policjantów. Ww. informacja za 2015 r. zawierała m.in. liczbę instruktorów w garnizonie opolskim, dane dotyczące szkoleń strzeleckich i testu sprawności fizycznej, a także liczbę funkcjonariuszy i pracowników Policji skierowanych na kursy specjalistyczne w ramach doskonalenia centralnego.

(dowód: akta kontroli str. 405-427)

Jednostki Policji z obszaru województwa opolskiego nie uczestniczyły w badanym okresie w ćwiczeniach ratowniczych na autostradzie organizowanych przez inne podmioty.

(dowód: akta kontroli str. 25-34)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Liczba policjantów pełniących służbę w prd, przeszkolonych na kursach specjalistycznych, nie była wystarczająca i w sposób istotny nie odpowiadała zgłoszonym w tym zakresie potrzebom, które nie były uwzględniane przez szkoły Policji w przyznawanych limitach miejsc. Przeszkolenie 128 z 233 (tj. 55%) policjantów prd opolskiego garnizonu Policji z zakresu ruchu drogowego stwarzało ryzyko wykonywania zadań wymagających wiedzy specjalistycznej (określonych w § 4 pkt 1-3 zarządzenia nr 609 Komendanta Głównego Policji z dnia 25 czerwca 2007 r. w sprawie sposobu pełnienia służby na drogach przez policjantów³⁴) przez policjantów nieposiadających odpowiedniego przeszkolenia zawodowego.

Pierwszy Zastępca Komendanta wyjaśnił, że w przypadku identyfikacji potrzeb szkoleniowych na wszelkie kursy specjalistyczne, w tym na kursy w zakresie ruchu drogowego (m.in. w zakresie wykonywania czynności na miejscu zdarzenia drogowego), potrzeby określone są przez przełożonych danyh funkcjonariuszy, tak więc w przypadku KMP w Opolu, KPP w Strzelcach Opolskich, Głubczycach, Oleśnie, Kędzierzynie-Koźlu, komendanci tych jednostek dokonują analizy swoich potrzeb szkoleniowych w zakresach poszczególnych kursów specjalistycznych. Następnie KPP/KMP zgłaszają kandydatów do Wydziału Kadr i Szkolenia KWP (...), gdzie po weryfikacji pod kątem spełniania wymogów formalnych są oni zgłaszani do Wyższej Szkoły Policyjnej. Nadmieniam, że w latach 2015 oraz 2016 nastąpiła duża intensyfikacja skierowań na kursy specjalistyczne w zakresie ruchu drogowego, części ogólnej oraz części szczególnej RDo i RDs, gdzie w przypadku policjantów z komórek organizacyjnych ruchu drogowego, ukończenie go jest niezbędnym wymogiem formalnym umożliwiającym skierowanie na kurs specjalistyczny w zakresie wykonywania czynności na miejscu zdarzenia drogowego. Zgodnie z Regulaminem Komendy Wojewódzkiej Policji w Opolu z dnia 1 lipca 2014 r. policjanci Wydziału Ruchu Drogowego Komendy Wojewódzkiej Policji w Opolu nie wykonują czynności na miejscu zdarzenia drogowego. Jednocześnie informuję, że przepis § 25 ust. 2 Zarządzenia nr 609 KGP z dnia 25 czerwca 2007 r. dopuszcza do wykonywania czynności na miejscu wypadku drogowego policjantów grupy dochodzeniowo-śledczej. Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie dokonuje identyfikowania potrzeb szkoleniowych. Corocznie we wrześniu przesyła do Komend Wojewódzkich Policji wykaz wszystkich kursów specjalistycznych, realizowanych centralnie przez Szkoły Policji, z poleceniem dokonania identyfikacji potrzeb szkoleniowych. Wykaz ten niezwłocznie przesyłany jest do wszystkich Komendantów Powiatowych/Miejskiego Policji woj. opolskiego, Naczelników Wydziałów tuł. KWP oraz wszystkich innych komórek organizacyjnych z poleceniem dokonania identyfikacji potrzeb szkoleniowych i wykazywania kandydatów na poszczególne kursy specjalistyczne. Oferta szkoleniowa zawiera opis każdego kursu wraz z wymogami formalnymi, które musi spełnić kandydat na dany kurs. Przełożeni, po analizie swoich potrzeb szkoleniowych, przesyłają do Wydziału Kadr i Szkolenia zestawienia ilościowe oraz imienne kandydatów na poszczególne kursy specjalistyczne wraz z potwierdzeniem spełniania warunków formalnych umożliwiających uczestnictwo w danym kursie. Po weryfikacji zgłaszanych kandydatów, Wydział Kadr i Szkolenia sporządza ilościowe oraz imienne wykazy osób zgłoszonych na poszczególne kursy specjalistyczne. Wykazy ilościowe są przesyłane do Wyższej Szkoły Policji natomiast wykazy imienne pozostają w dyspozycji Wydziału Kadr i Szkoleń KWP. Następnie Wyższa Szkoła Policji przekazuje otrzymane zestawienia ilościowe do Komendy Głównej Policji, która dokonuje potem przydziałów miejsc na poszczególne kursy specjalistyczne dla poszczególnych garnizonów. Po otrzymywaniu z KGP/Wyższej Szkoły Policji limitów na poszczególne kursy, wytypowani funkcjonariusze z KPP/KMP są kierowani na

³⁴ Dz.Urz.KGP.2007.13.100 ze zm.

dany kurs specjalistyczny. Potrzeby szkoleniowe identyfikowane we wrześniu/październiku danego roku, realizowane są w następnym roku kalendarzowym.

(dowód: akta kontroli str. 367-371, 381-427)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

4. Współpraca Policji z podmiotem zarządzającym autostradą.

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą nie dokonywano uzgodnień dotyczących projektowania autostrady, o których mowa w § 98 ust. 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 stycznia 2002 r. w sprawie przepisów techniczno-budowlanych dotyczących autostrad płatnych³⁵.

(dowód: akta kontroli, str. 155)

KWP Opole na bieżąco współpracowała z GDDKiA w Opolu oraz jednostkami organizacyjnymi innych służb odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo w ruchu drogowym, co omówiono w pkt 2.1. niniejszego wystąpienia pokontrolnego. Współpraca dotyczyła m.in.: wymiany informacji o zdarzeniach mających wpływ na bezpieczeństwo i organizację ruchu na autostradzie; uzgadniania warunków bezpieczeństwa i warunków podjęcia działań przez Policję; umożliwienia Policji korzystania z istniejących urządzeń autostrady mogących zwiększyć skuteczność jej działania na rzecz bezpieczeństwa i organizacji ruchu drogowego oraz jego kontroli, m.in. poprzez ustalenie procedur dotyczących wjazdów i wyjazdów przez punkty poboru opłat. Współpraca nie dotyczyła zagadnień związanych z zapewnieniem pomieszczeń, o których mowa w ustawie z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych oraz Krajowym Funduszu Drogowym³⁶.

Jak wyjaśnił Pierwszy Zastępca Komendanta, *najbardziej efektywną formą współpracy były wspólne działania zmierzające do likwidacji skutków zdarzeń drogowych. Współpraca przebiegała bez utrudnień z dużym zaangażowaniem współpracujących podmiotów.*

(dowód: akta kontroli, str. 40-86, 87-93, 112-154)

W kontrolowanym okresie KWP Opole nie wydawała dyspozycji usunięcia pojazdów z autostrady oraz nie opracowała wewnętrznych standardów działania w zakresie usuwania pojazdów na koszt właściciela.

Podinspektor Piotr Boba z WRD KWP Opole wyjaśnił, że *jednostka ta nie prowadzi bezpośrednio czynności kontrolnych w ruchu drogowym, dlatego też nie były wydawane dyspozycje usunięcia pojazdów. Czynności takie prowadzą jednostki organizacyjne pionu ruchu drogowego Policji garnizonu opolskiego. Dodał, iż w okresie 2015-2016 (do 30 czerwca) zostało wydanych 96 dyspozycji usunięcia pojazdów z autostrady, z czego 44 dyspozycje wydała KMP w Opolu, 19 KPP w Brzegu, 12 KPP w Krapkowicach oraz 21 KPP w Strzelcach Opolskich. Usuwanie pojazdów odbywało się na podstawie art. 130a ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym³⁷ oraz w przypadku zabezpieczenia pojazdu do celów procesowych w trybie art. 308 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego³⁸.* (dowód: akta kontroli, str. 17-20, 175-180, 202-210)

³⁵ Dz. U. Nr 12, poz. 116 ze zm.

³⁶ Dz. U. z 2015 r. poz. 641 ze zm.

³⁷ Dz. U. z 2012 r. poz. 1137 ze zm.

³⁸ Dz. U. z 2016 r. poz. 1749.

Ustalono
nieprawidłowości

Ocena częściowa

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

5. Działania Policji związane z rozładowywaniem korków i zatorów na autostradzie

Opis stanu
faktycznego

W kontrolowanym okresie policjanci prd garnizonu opolskiego w 27 przypadkach podejmowali działania mające na celu rozładowanie korków i zatorów powstałych na autostradzie A4 w województwie opolskim (z tego KPP w Krapkowicach³⁹ i KMP w Opolu⁴⁰ – po siedem razy, KPP w Brzegu – osiem razy⁴¹ oraz KPP w Strzelcach Opolskich – pięć razy⁴²).

(dowód: akta kontroli, str. 175-180, 202-210)

W przypadku zamknięcia autostrady A4 na odcinku zarządzanym przez GDDKiA w Opolu, wyznaczono drogi objazdu zgodnie z *Planem działań ratowniczych*⁴³. Ww. plan zawierał także zasady współdziałania Policji i zarządcy autostrady, w tym określał zadania jednostek Policji polegające m.in. na nadzorze nad organizacją ruchu na autostradzie oraz na trasach wprowadzonych objazdów. W przypadku konieczności zamknięcia autostrady A4, Policja przekazywała do PID GDDKiA w Opolu stosowną informację, a następnie Dyżurny PID wdrażał w uzgodnieniu z Policją odpowiedni wariant objazdu. Jednocześnie informacja o wypadku była wyświetlana na tablicach o zmiennej treści znajdujących się w ciągu autostrady. Efektem współpracy służb ratunkowych (w tym KWP Opole) i zarządcy autostrady, w ramach Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego było także wyznaczenie, w przypadku zamknięcia autostrady, dodatkowej – alternatywnej drogi objazdu (drogą krajową nr 45).

(dowód: akta kontroli, str. 46-86, 175-180, 220-248)

W związku z katastrofą budowlaną zaistniałą na autostradzie A4 w dniu 1 czerwca 2016 r., w KWP Opole przeprowadzono szczegółową analizę tego zdarzenia, której wynikiem było przedstawienie na posiedzeniu Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego alternatywnych tras objazdów w przypadku zamknięcia autostrady. Zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa na autostradzie A4 wykonywały właściwe jednostki Policji, tj. komendy powiatowe w Brzegu, Krapkowicach

³⁹ W dniach i na odcinkach autostrady: 1 maja 2015 r. na 244 km kierunek Katowice; 28 października 2015 r. na 245 km kierunek Katowice; 28 marca 2016 r. na 256 km kierunek Wrocław; 1 maja 2016 r. na 260 km kierunek Wrocław; 6 czerwca 2016 r. na 253 km kierunek Wrocław; 9 czerwca 2016 r. na 254 km kierunek Wrocław; 1 czerwca 2016 r. na 240 km kierunek Wrocław.

⁴⁰ W dniach i na odcinkach autostrady: 13 maja 2015 r. na 228,9 km kierunek Wrocław; 17 maja 2015 r. na 218 km kierunek Wrocław; 25 września 2015 r. na 227,7 km kierunek Katowice; 9 kwietnia 2016 r. na 228,9 km kierunek Wrocław; 29 kwietnia 2016 r. na 223 km kierunek Wrocław; 1 czerwca 2016 r. na 240 km kierunek Wrocław; 13 czerwca 2016 r. na 240,4 km kierunek Katowice.

⁴¹ W dniach i na odcinkach autostrady: 4 lipca 2015 r. na 206,6 km kierunek Wrocław; 2 sierpnia 2015 r. na 203,9 km kierunek Wrocław; 11 września 2015 r. na 204,7 km kierunek Wrocław; 8 lutego 2015 r. na 205,3 km kierunek Wrocław; 4-6 marca 2016 r. na 204,5 km kierunek Katowice; 22 kwietnia 2016 r. na 199,7 km kierunek Katowice; 22 czerwca 2015 r. na 202,2 km kierunek Wrocław; 22 czerwca 2015 r. na 199,8 km kierunek Katowice.

⁴² W dniach i na odcinkach autostrady: 8 lipca 2015 r. na 262,7 km w kierunku Katowic; 4 października 2015 r. na 263,1 km w kierunku Wrocławia; 17 grudnia 2015 r. na 269 km w kierunku Wrocławia; 3 maja 2016 r. na 269,2 km w kierunku Wrocławia; 12 maja 2016 r. na 263 km w kierunku Katowic.

⁴³ Załącznik nr 7 – Plany sytuacyjne tras objazdów dla pojazdów w czasie tymczasowego zamknięcia autostrady.

i Strzelcach Opolskich, a także KMP w Opolu. Z informacji uzyskanych w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit f ustawy o NIK wynikało, że w dniu 1 czerwca 2016 r. działania w celu usunięcia powstałego zatoru podjęły dwie jednostki – KPP w Krapkowicach oraz KMP w Opolu. Zgodnie z informacją uzyskaną od Naczelnika Wydziału Prewencji i Ruchu Drogowego KPP w Krapkowicach w ww. dniu zaangażowanych w działania zmierzające do usunięcia powstałego zatoru było czterech policjantów ruchu drogowego oraz jeden policjant wydziału prewencji. Zastępca Naczelnika Wydziału Ruchu Drogowego KMP w Opolu poinformował, iż do likwidacji ww. zdarzenia byli skierowani policjanci Wydziału Ruchu Drogowego w liczbie 28 funkcjonariuszy – w tym sześciu po przeszkoleniu specjalistycznym ruchu drogowego i 22 po szkoleniu ogólnopolicyjnym – oraz dwóch funkcjonariuszy Wydziału Prewencji KMP w Opolu po przeszkoleniu ogólnopolicyjnym. W działaniach brało udział 11 oznakowanych radiowozów i dwa motocykle.

(dowód: akta kontroli, str. 345-363, 441-452)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w tym zakresie.

6. Działania kontrolne w Policji

W latach 2015-2016 (I półrocze) KWP Opolo nie przeprowadzała kontroli wewnętrznych lub audytów w jednostkach podległych z zakresu bezpieczeństwa w ruchu drogowym i prowadzenia działań ratowniczych na autostradzie.

(dowód: akta kontroli, str. 21-22)

W ww. okresie w KWP Opolo przeprowadzono trzy analizy działań jednostek Policji na autostradzie w sytuacji zaistniałych wypadków i katastrof. Dotyczyły one: a/ poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego na remontowanym odcinku autostrady A4 od km 193+965 do km 222+000 między węzłami Brzeg i Opolo Zachód, gdzie dochodziło do licznych zdarzeń drogowych; b/ stanu bezpieczeństwa na autostradzie, w związku z katastrofą budowlaną z dnia 1 czerwca 2016 r. na 224 km A4; c/ zorganizowania objazdu związanego z wypadkiem drogowym zaistniałym w dniu 29 kwietnia 2016 r.

W ich wyniku opracowano na Kolegium Doradczym Wojewody Opolskiego rekomendacje dla GDDKiA na okoliczność prowadzenia remontów na autostradzie A4 oraz zaproponowano na posiedzeniu Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego i wdrożono alternatywne trasy objazdów⁴⁴ w przypadku zdarzeń drogowych na autostradzie, o których zostały poinformowane wszystkie służby.

(dowód: akta kontroli, str. 345-366)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

⁴⁴ Zjazd do drogi krajowej nr 45, dalej drogą wojewódzką nr 429 i 435 do drogi krajowej nr 46 i tam zjazd na autostradę oraz drugi wariant polegający na wykorzystaniu drogi krajowej nr 94 z wyprowadzeniem pojazdów na obwodnicę Opola i dalej drogą krajową nr 46 na autostradę.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK wnosi o kontynuowanie działań zmierzających do objęcia szkoleniem specjalistycznym policjantów prd garnizonu opolskiego z zakresu ruchu drogowego.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Opolu.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi oraz wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Opole, 20 grudnia 2016 r.

Kontroler
Damian Mielcarek
główny specjalista kontroli państwowej

Delegatura w Opolu
Dyrektor

.....
podpis

DYREKTOR
Delegatury NIK w Opolu

.....
podpis

